

ชื่อวิทยานิพนธ์	: รูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธจริยธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตภาคกลางตอนบน
ผู้วิจัย	: นายสุพิชัย ศิริรักษ์
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.) : รศ.ดร. รศ.ดร.อภิวัฒน์ จันทะนี, ศศ.บ.ศ.ม. Ph.D.(Management)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไป ปัญหาและผลกระทบจากการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในเขตภาคกลางตอนบน ๒) เพื่อบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธ จริยธรรมาภิบาลของเทศบาลในเขตภาคกลางตอนบน

ดำเนินการวิจัยโดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๓๒ รูป/คน การประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๐ รูป/คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบนประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี จำนวน ๓๔๐ คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ สรุปในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยหลักตรรกะวิเคราะห์ (Logical Analysis) และการเปรียบเทียบออกมาเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสร้างเป็นข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลพบปัญหาดังนี้ ด้านปริมาณขยะมูลฝอยพบว่า เทศบาลมีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในระดับมาก ด้านบุคลากร พบว่า เทศบาลมีเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานจัดการขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า เทศบาลขาดแคลนรถขนขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณ พบว่า เทศบาลขาดแคลนงบประมาณมีไม่เพียงพอ และผลกระทบที่เกิดจากการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล ผลกระทบทางสังคม พบว่า คนในชุมชนเทศบาลได้รับทั้งกลิ่นเหม็นของขยะ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ทำให้เทศบาลมีค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอย

มาก ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ขยะมูลฝอยปริมาณที่มากทำให้น้ำเน่าเสียและเกิดกลิ่นเหม็น ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย พบว่า เป็นแหล่งอาหารของแมลง และแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค

๒. การบูรณาการหลักพุทธจริยธรรมมาภิบาลกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหา และผลกระทบจากนโยบายการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๔ ด้าน ๑) นโยบายและแผนงานการจัดการสิ่งแวดล้อม ๒) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ๓) วิธีการดำเนินการกำจัดการสิ่งแวดล้อม และ ๔) ระบบการจัดเก็บสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ลุล่วงไปได้ ชุมชนปลอดขยะมูลฝอย สะอาดสวยงาม เป็นเมืองที่น่าอยู่ โดยบูรณาการกับหลักทศพิธราชธรรม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความยั่งยืน ตามหลัก ๑๐ ประการได้แก่ ทาน ศีล ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติ และอวิโรธนะ

๓. การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลักพุทธจริยธรรมมาภิบาลของเทศบาลในเขตภาคกลางตอนบน ผู้บริหารควรนำหลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ หลักทาน คือการให้ความรู้ การจัดการขยะมูลฝอย กฎหมายด้านการส่งเสริมการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ หลักศีล คือการปฏิบัติตามกฎหมาย การปรับปรุงกฎหมายการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรม หลักปริจจาคะ คือ การมีคุณธรรมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน หลักอาชชวะ คือ ผู้บริหารจะต้องไม่แกรงกิ้วหรือถือฝักถือฝ่ายในเวลาปฏิบัติหน้าที่มีความจริงใจ การปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ หลักมัททวะ คือ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่โปร่งใส การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการกำจัดสิ่งแวดล้อม หลักตปะ คือ การมีนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรม หลักอักโกธะ คือ การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ยึดมั่นในประโยชน์ส่วนรวม หลักอวิหิงสา คือ ความไม่เบียดเบียนประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย การจัดเก็บขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย หลักชันติ คือ ความอดทน ช่มใจ เข้าใจผู้อื่น การปฏิบัติงานในเชิงรุก การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ หลักอวิโรธนะ คือ การไม่เอนเอียงการไม่ขัดขวางความต้องการต่อเจตจำนงของประชาชน เทศบาลควรปรับปรุงนโยบายการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาล และวางยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยและมีประสิทธิภาพ สร้างระบบป้องกันมลพิษ ทั้งกลิ่น และสารไดออกซิน และสร้างธนาคารขยะประจำชุมชน ให้คุ้มค่างบประมาณ ลดความเสียหายทางมลพิษต่อชุมชน ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ เพราะว่าหลักทศพิธราชธรรม เป็นธรรมของผู้บริหารที่ทำให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเกิดผลสัมฤทธิ์ และทำให้ขยะหมดไปจากชุมชน เป็นชุมชนมีความสะอาดปราศจากมลพิษนำพักอาศัย

Dissertation Title : The Model of Environmental Management according to Buddhist Good Governance of Municipalities in the Upper Central Area
Researcher : Supichai Sirirak
Degree : Buddhist Philosophy (Public Administration)
Dissertation Supervisory Committee :
Assit. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A.,M.A., Ph.D.(Poli.Scie.)
Assoc. Prof. Dr. Apinan Chantanee, B.A,M.A., Ph.D.(Management)
Date of Graduation : March 21, 2016

ABSTRACT

Objectives of this research were; 1. to analytically study general context, problems and effects of environmental administration of municipalities in the Upper Central Region, 2. to integrate Buddhist good governance with environmental administration of municipalities and 3. to propose a model of environmental administration according to the Buddhist good governance of municipalities in Upper Central Area.

Methodology was the mixed methods. The qualitative research collected data from 32 key informants and 10 participants in focus group discussion. The quantitative research collected data with questionnaires from 340 samples, people from Nontanburi, Patoomtani, Ayuthaya and Saraburi provinces. Data were analyzed with descriptive statistics; frequency, percentile, mean and standard deviation. And data were analyzed by descriptive, content and logical analysis and compared findings in conclusion according to the objectives.

Findings were as follows :

1. The environment administration of sub-district municipality faced the following problems: garbage; municipality had more garbage left over, personnel; the municipality did not have enough personnel to manage of garbage, equipment; not enough equipment and trucks to handle the garbage, budget; the municipality did not have enough budget. The lacking of all these caused the effects to the municipalities in the following ways; social problems; residents in the community got bad smell from the garbage, economical problems; the municipality had more expenses in garbage disposal, environmental problems; the more left over garbage caused polluted water and air, the health and well being problems; the food source of insects and the incubations of insects that are disease carriers.

2. The integration of Buddhist good governance with environment administration, problems and policy impact in 4 aspects: 1) policy and plan of garbage disposal, 2) environmental management, 3) methods of environment management and 4) system of environment management, In order to manage environment successfully, the municipalities must apply Dasarajadhamma; charity; liberality; generosity, giving, high moral character, well behavior, self-sacrifice; sacrifice, honesty; integrity; directedness, kindness and gentleness; politeness, austerity; self-control: non-indulgence; effort to enforce the law, non-anger; non-fury; non-anger, non-violence; non-oppression; non-violence patience; forbearance; tolerance; patience, and non-opposition; non-deviation from the norm; conformity to the law; non-opposition

3. The proposed model for environment administration according to Buddhist virtual good governance of municipalities in upper central area, administrators should use Dhamma charity; liberality; generosity; giving, to give knowledge to people so that they would know the law and how separate and recycle garbage. high moral character; practice along the laws, collecting garbage fee justly, self-sacrifice, administering environment with virtue and sacrifice for the well-being of people, honesty; integrity; honesty, administrators should not take side in administration, but administering with justice and sincerity and improving the operation for effectiveness. Kindness and gentleness, administering environment with transparency using new technology to eradicate garbage. Austerity; self-control: non-indulgence, to have policy and plan for environmental administration with justice. non-anger; non-fury, creating the sense of participation, responsibility for the benefits of the whole communities. non-violence; non-oppression, not oppressing people, educating people on how to separate garbage, collect garbage and how to get rid of refuses. Patience; forbearance; tolerance, patience, tolerance, understanding others, proactive working and using natural resource effectively and non-opposition; non-deviation from the norm; conformity to the law; non-opposition to apply in the garbage disposal administration. Municipalities use plan their own environmental strategies to reduce the wastes. Creating devices to prevent pollution; smell, dioxine and create garbage bank at community levels and make it worth money, reducing environmental damage to community, society and nation as a whole. The Dasarajadhamma is Dhamma for administrators that helped the environmental administration effectively, garbage would diminish from the community and becoming clean community without pollution and livable.